

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 60

Nuorisovaltuuston aloite nuorisovaltuuston toimintaedellytysten parantamiseksi

Nuorisovaltuuston aloite nuorisovaltuuston toimintaedellytysten parantamiseksi

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuusto on aloittanut toimintansa vuonna 2023. Se edustaa pirkanmaalaisia nuoria hyvinvointialueen ja maakuntaliiton päätöksenteossa ja ottaa kantaa nuoria koskeviin ajankohtaisiin asioihin Pirkanmaan laajuisesti. Nuorisovaltuustolla on tällä hetkellä edustajat Pirkanmaan aluevaltuuston sekä Pirkanmaan liiton ilmastojaoston ja koulutusjaoston kokouksissa, mutta haluaisimme kehittää toimintaedellytyksiämme yhdessä poliittisten päättäjien ja viranhaltijoiden kanssa.

Pirkanmaan hyvinvointialue oli ensimmäisten hyvinvointialueiden joukossa myöntämässä vaikuttamistoimielinten edustajille läsnäolo- ja puheoikeutta aluevaltuuston kokouksiin. Nuorisovaltuusto on Pirkanmaan liiton puolella ollut aktiivinen nuorten äänen esiintuoja ja olemme esillä asioita liittyen ilmastoon, koulutukseen ja liikenteeseen. Nuorisovaltuustolle on myös myönnetty kokouspalkkiot nuorisovaltuuston kokouksiin osallistumisesta ja meille on vuosittain osoitettu 40 000€ toimintabudjetti. Lisäksi aluehallitus on kokouksessaan 13.3.

(383/2023) merkinnyt tiedoksi vaikuttamistoimielinten edustajat aluevaltuustoon.

Nuorisovaltuusto näkee tärkeänä, että meillä on mahdollisuus vaikuttaa asioihin jo niiden valmisteluvaiheessa. Näin pystymme turvaamaan sen, että nuorten ääni kuuluu ja pystymme tekemään päätöksiä, jotka on valmisteltu yhdessä nuorten kanssa nuoria aidosti ja vaikuttavasti kuullen.

Pirkanmaan hyvinvointialueella on nyt mahdollisuus olla edelläkävijä nuorten kuulemisen laajentamisessa ja nuorisovaltuuston toimintaedellytysten parantamisessa. Nuorisovaltuuston siirtyminen maakuntaliiton alaisuudesta hyvinvointialueen alle voi lisätä vaikuttamismahdollisuuksiamme laajempaan kokonaisuuteen, joka kattaa sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut, liikennejärjestelmän, kaavoituksen sekä koulutusasiat.

On olennaista kuulla nuorisovaltuustoa myös valiokunnissa, sillä alaikäiset eivät pysty äänestämään eikä heillä ole vielä omaa edustajaansa läsnä tuomassa heidän ja nuorisovaltuuston näkemystä esiin muun muassa valiokuntien kokouksissa. Tällä hetkellä mm. Vantaa-Keravan, Keski-Uudenmaan, Länsi-Uudenmaan, Keski-Pohjanmaan sekä Kymenlaakson hyvinvointialueiden nuorisovaltuustoilla on läsnäolo ja puheoikeus nuorten kannalta keskeisimmässä lautakunnissa/valiokunnissa. Kyseinen käytäntö on näillä alueilla todettu toimivaksi tavaksi edistää nuorten äänen kuulumista valmisteleavassa päätöksentekovaiheessa.

Vaikuttamismahdollisuuksien laajentamiseksi nuorisovaltuusto esittää, että nuorisovaltuuston edustajalle myönnettäisiin hallintosääntökirjauksena sekä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

aluehallituksen/valiokuntien päätöksellä läsnäolo- ja puheoikeus ainakin strategia- ja tulevaisuusvaliokunnan sekä hyvinvointi- ja kokonaisturvallisuusvaliokunnan kokouksiin, koska niissä käsitellään merkittäviä nuoria koskevia kokonaisuuksia. Lisäksi olisi hyödyllistä, mikäli jokaisesta valiokunnasta, aluehallituksesta sekä aluevaltuustosta nimettäisiin yhteyshenkilö, joka huolehtii yhteydenpidosta nuorisovaltuuston ja kyseisen toimielimen välillä, ns. toimielinkummijärjestelmä.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 29 §:ssä säädetään hyvinvointialueen jäsenten osallistumis ja vaikuttamismahdollisuuksista. Sen mukaisesti esimerkiksi palveluiden käyttäjiä voidaan valita hyvinvointialueen eri toimielimiin. Erityisesti nuorisovaltuuston ehdottamat puhe- ja läsnäolo-oikeudet koskevat juuri niitä valiokuntia, joissa tiiviimmin käsitellään juuri nuoria palvelunkäyttäjiä koskevia asioita mielenterveyspalveluista ehkäisyyn ja lastensuojeluun.

Edellä mainitun perusteella nuorisovaltuusto esittää, että hallintosäännön 129 §:n lisättäisiin uusi 3) kohta seuraavan tarkastelun yhteydessä kuulumaan seuraavasti:

“3) nuorisovaltuuston nimeämällä edustajalla strategia- ja tulevaisuusvaliokunnan sekä hyvinvointi- ja kokonaisturvallisuusvaliokunnan kokouksissa”

Lisäksi laissa hyvinvointialueista (611/2021) 32 §:ssä määrätään, että “Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan...” Nuorisovaltuuston edustajien mukaan ottaminen hyvinvointialueen toimielimiin edistää kyseisen lainkohdan toteutumista ja kuulemisvelvoitteen täyttämistä.

Monessa Pirkanmaan alueen kunnassa nuorisovaltuustolle on myös myönnetty oikeus jättää aloitteita valtuutettujen tapaan valtuuston kokouksissa. Esimerkiksi Tampereella nuorisovaltuusto on voinut vuodesta 2021 lähtien jättää kaupunginvaltuuston kokouksessa aloitteita kaupungin toimielinten käsiteltäväksi. Lisäksi ainakin Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella sekä Vantaa-Keravan hyvinvointialueella nuorisovaltuustot ovat jo saaneet aloiteoikeuden aluevaltuustoon sekä siihen liittyvä kirjaus on lisätty hyvinvointialueen hallintosääntöihin. Kunnissa sekä hyvinvointialueilla on haluttu vahvistaa nuorisovaltuuston aloiteoikeuden merkitystä ja siksi se on useimmissa tapauksissa kirjattu erikseen hallintosääntöön nuorisovaltuuston oikeutena jättää valtuutettujen tapaan valtuustoaloitteita kunnan- tai aluevaltuuston kokouksissa.

Hyvinvointialuelaisissa (611/2021) määritellään hyvinvointialueen jäsenelle (asukkaalle) oikeus jättää hyvinvointialueen palveluita, toimintaa tai muuta asiaa koskeva aloite käsiteltäväksi viranhaltijoille. Tällä hetkellä ei ole vielä olemassa kanavaa jättää kyseisenlaisia aloitteita.

Edellä mainitun perusteella nuorisovaltuusto esittää, että hallintosäännön 119 §:n ensimmäinen ja neljäs kappale muutetaan seuraavan tarkastelun yhteydessä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

kuulumaan seuraavasti (lisäykset kursivoitu): *“Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä, nuorisovaltuustolla ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita hyvinvointialueen toimintaa ja hallintoa koskevista asioista.”*

“Aloite on, sitä enempää käsittelemättä, lähetettävä aluehallituksen valmisteltavaksi. Aluevaltuusto voi päättää, että aloitteesta tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu. Nuorisovaltuuston aloitteet on käsiteltävä samassa järjestyksessä kuin valtuutettujen tekemät aloitteet.”

Nuorisovaltuuston tavoite pitkällä tähtäimellä on pystyä parantamaan toimintaedellytyksiämme niin, että jokaisella hyvinvointialueen nuorella on aito mahdollisuus tulla kuulluksi ja kuunnelluksi päätöksenteossa. Näemme, että tämä aloite on ensimmäinen askel kohti osallistavaa ja yhdenvertaista hyvinvointialuetta kaikille.

Ehdotus

Nuorisovaltuusto päättää

- hyväksyä aloitteen,
- lähettää aloitteen hyvinvointialueen käsiteltäväksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Nähtävillä Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla pirha.cloudnc.fi 23.5.2023

Otteen oikeaksi todistaa Tampereella 29.5.2023

Pia Lepistö
hallintoassistentti

Tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on lähetetty sähköpostitse 29.5.2023

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pirkanmaan hyvinvointialue 29.05.2023 klo 11:08. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§60

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Laki hyvinvointialueesta 141 §).